

man med Nette sige, at naar Græsset grov, bør Hørfemor. Seg har den Opfattelse, at naar man med Hensyn til Befoltningsforholdene f. Ex. — jeg skal ikke komme ind paa, hvor Skylden ligger for, at vore Befoltningsforhold ikke ere bedre ordnede — havde havt en bedre Ordning, vilde Nøden ikke have været saa stor, som den er. Der vilde have været mere Arbejde, naar vi havde undladt at beskaffe Naaproducterne, for ikke at tale om, at Ophævelse af Skat paa Livsforbrødenheder vilde have været en væsentlig Hjælp for Arbejderne. Man kunde ogsaa have organiseret Sygekasser og Alverdomsforørgelseskasser med dels Kommune-, dels Statshjælp. Saadant er ikke helt ukjendt i Ulandet, og det kan jo ikke antages, at det ikke har været kjendt her hjemme. Intet af dette er imidlertid gjort. — Den ærede Minister nævnte, at der ikke er givet Regjeringen Leilighed til at lade Arbejder udføre i de sidste Aar. Seg skal ikke komme ind paa uproduktive Arbejder, thi jeg skal ikke negte, at Penge, udgivne til Krigsvæsen, vilde ikke forsøge vor Kapital, altsaa heller ikke Arbejdernes Velvære; men jeg skal beholde mig til Sernbanearbejder, og i det Stykke veed jo den ærede Minister, at jeg ikke har nogen fra hans synlige forskjellig Opfattelse, endsskjønt jeg dog skal bemærke, at Sernbanerne, hvad de end skabe, i Reglen dog ikke skabe selvstændige og fysisk og aandelig friske Arbejdere, men tværtimod have de paa forskjellig Maade gjort Arbejderne mindre stiftede til deres Gjerning; men det lader jeg ligge. Seg skal gjerne indrømme, at idet en Del Arbejdere beskæftiges derved, bliver der Plads for Andre, og jeg skal ligeledes udtale, at jeg haaber, at man ad den Vej maa komme til nu i det Mindste at fortsætte Sernbaneanlegene og derved skaffe Arbejde for Befolkningen. Alt det er jo ikke slet, og da det ikke er slet, da hverken Befoltningsforholdene, saavidt jeg skjønner, — og vel ogsaa efter Regjeringens Mening. — ere tilfredsstillende ordnede, og da heller ikke Arbejder ere udførte, lige saa lidt som Alverdomsforørgelseskasser eller Sygekasser eller Nogetsomhelst er organiseret, skjønner jeg ikke bedre, end at det er paa Lide, at der gjøres noget Extraordinært. Seg kan ikke negte, at den ærede Ministers Udtalelse om, at der ikke er Nød paa Færde, overraster mig noget; thi, som jeg sagde før, det, at der ikke kom indtrængende Opfordring til Regjeringen, som den ærede Minister udtalte, laa maatte deri, at man var belært af Erfaringen, og Forklaringen kunde ogsaa tænkes at ligge deri, at de Naagjældende kunde sige til sig selv: Det er Noget, der er altfor bekjendt, til at det ikke ogsaa skulde være bekjendt for Lovgivningsmagten og Regjeringen, at der er Nød paa Færde. Altsaa, jeg beklager meget, at den ærede Minister ikke i saa Henseende vil gjøre Noget, ikke en Gang vil fremkomme med et lignende Lovforslag som Loven

af 15de Januar 1856. Seg tror for Øvrigt, at det er et forældet Standpunkt at sige, at det Hele skal overlades til Private og Kommunerne; men det vil jeg ogsaa faae Anledning til at komme ind paa ved en anden Leilighed, og jeg skal ikke her udtale mig yderligere derom. Seg tror ganske vist, at Udvillingen vejer i den Retning, at Statskassen maa i nogen Maade blive en udjævnende Regulator; men da jeg siden vil faae Leilighed til at udtale mig derom, skal jeg ikke komme nærmere ind derpaa. Seg har altsaa ikke med synderlig Tilfredshed hørt den ærede Ministers Udtalelser i den Retning, og kan kun trøste mig med, at den ærede Ordfører for Forespørgerne har bebudet nærmere Strid, som jeg ikke tvivler om, at ogsaa jeg isølge min Opfattelse af alle disse Forhold vil kunne yde min Tilslutning.

Sagt: Seg opfattede ikke den ærede Ministers Udtalelse hverken som Brangullie, til at ville yde sin Haandsækning til at afhjælpe Nøden, naar der kom afgjørende Vidnesbyrd om, at en saadan var til Stede, eller som en positiv Benægtelse af, at der var Nød til Stede. For mit eget Vedkommende skal jeg udtale, at jeg ikke har nogen Tvivl om, at der virkelig er nogen Fare. At Nøden allerede sniger sig omkring i Dufene og snart vil banke paa Døren til mangt et Hjem, hvor man ikke har kjendt den før, føler jeg mig forvisset om; men hvad der er vanskeligt, er at finde en praktisk Vej, hvorved man kan stænge den ude, saaledes at man ikke, idet man aabner Døren for Hjælpen, lader Nøden smutte ind med, idet det er en Kjendsgjerning, at den let ydede Hjælp, især naar den kommer fra det Offentliges Side, ikke fremkalder tilstrækkelig Selvhjælp og saa fælder Nødens Kilde desto rigeligere. Der er to Slags Nød, hvorpaa man især maa henvende Opmærksomheden, den, om jeg maa bruge det Udtryk, officielle Nød, som kommer anmarscherende i store Processioner med høje Raab og Klager; den har jeg mindst Medlidenshed med; der er en anden Nød, der lister sig stille omkring eller sidder tavs inden Døre og ofte kan være langt mere fortvilet og trykkende end den opsigtsvækkende, og der er en Hjælpsnød, som lige saa tavs og bramfrit søger at afhjælpe denne Nød, som den ogsaa ene og alene formaar at tage sig af. Det er den sidste, som jeg tror, at det falder vanskeligt at afhjælpe, skjøndt det er den, man mest skulde ønske at afhjælpe. Det er min Overbevisning, at skal man kunne yde Hjælp til Arbejderne, saa maa alle Sidebetragtninger, al Politikk og alt Saadant lægges til Side, og man maa kun følge et oprigtigt Ønske, om at afhjælpe Nøden ad Veie, som gjøre det muligt. Naar de Herrer ville gjøre det og virkelig fastholde, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) udtalte for sit Vedkommende, nemlig, at han satte mere Pris paa at komme til praktiske Love om, hvorledes Nøden skal